

1.5 Intimiteit in de laatste levensfase

In de zorg voor de ouder wordende mens, lees je het morele gehalte van de samenleving af.

vrij naar S.de Beauvoir.

Over intimiteit in de laatste levensfase.

Een onvervreemdbaar element van het menselijk leven is de aanraking. In de aanraking drukt zich de ultieme bevestiging uit van ons bestaan. Zonder aanraking is er geen leven mogelijk. Aanraking is voor de mens van levensbelang. Het is zo vanzelfsprekend om bij de geboorte, het kind te koesteren en te omhullen met aandacht, zorg, tederheid en aanraking. Hoe doen we dat aan die andere poort van het leven? Wanneer iemand in de laatste fase van het leven is? En de gesproken taal als communicatiemiddel niet mogelijk is, zoals vaak bij dementie het geval is? De aanraking is voor de mens een van de meest directe en waardevolste wijzen van communicatie en contact maken. Zo vanzelfsprekend en gewoon de aanraking in onze cultuur is bij de geboorte, zo moeizaam en ongewoon kan aanraking zijn naar de stervende. Aanraking hangt samen met de huid en de daarmee verbonden tastzin. Jouw huid -mijn huid. Van alle organen is de huid misschien wel het meest bijzondere orgaan.

De huid reikt ons de ervaring aan van twee werelden. Enerzijds de binnenwereld. Omsloten door mijn huid, ken ik de contouren van mijn lichamelijkeheid. Ik ken mijn lichaam door de aanraking. Mijn lichaam wordt ervaarbaar binnen de contouren die het heeft door de aanraking. Er ontstaat een binnen wereld. Ik ervaar mijzelf als afgescheiden van de ander en al het andere. Deze scheiding tussen binnenwereld en buitenwereld voltrekt zich aan de huid, door indrukken vanuit het tastzintuig. De aanraking reikt deze ervaring aan. Aan de aanraking ervaar ik mijn afgescheidenheid van de ander en al het andere. Ik ervaar een eigen autonome afgescheiden binnenwereld. Tegelijkertijd kan ik me verbinden met de ander vanuit deze aanraking. Het zelf drukt zich uit en bevestigt de ander in zijn/haar bestaan door de aanraking.

Aanraking is de brug tussen mij en de ander.

Aanraking is verbinding en scheiding tegelijk

In de palliatieve terminale zorg en zeker bij mensen met dementie is aanraking van grote betekenis.

De aanraking bevestigt de ander. De aanraking maakt mogelijk dat de ander zich voelt begrepen en zich voelt omringd door zorg en door vriendschap.

Essentieel is steeds wat het morele gehalte van de aanraking is. Is de aanraking eisend of dwingend en heb je iets nodig van de stervende of ligt de aandacht in een open en empathisch gebied.

Een gebied waarin van de aanraking respect en betrokkenheid uitgaat.

Aanraking waarbij de ander niet als object, maar als subject benaderd wordt.

Aanraking die niet vraagt om zelfbevestiging, maar die op zoek is naar de ander, en uitgaat van een respectvolle betrokkenheid.

In deze workshop gaan we, vanuit de verschillende dimensies van de aanraking, op zoek naar betekenis en zingeving in de wereld van mensen met dementie in een palliatieve fase.

We onderzoeken met elkaar een aantal sleutelbegrippen zoals;

- * de aandachtige nabijheid
- * luistervaardigheid-spreekvaardigheid zonder taal
- * vertraging van de tijd
- * de terughouding

Contactpersoon:

Gert Siebes, fysiotherapeut en docent sociale ethiek, Huis van Levenskunst.

Dagbesteding voor mensen met dementie in Apeldoorn.

